

अनुसूची- २

(दफा ४ तथा अनुसूची-१ को भाग-१ सँग सम्बन्धित)

बढैयाताल गाउँपालिका

बढैयाताल गाउँपालिकाको राजपत्र

खण्ड: क संख्या: ८

प्रमाणीकरण मिति: २०८२/०९/१२

भाग-१

बढैयाताल गाउँपालिका

२०८२ सालको ऐन नं. ४

बढैयाताल गाउँपालिकाको पुनर्स्थापना केन्द्र तथा सेवा केन्द्रको स्थापना तथा सञ्चालन र पुनर्स्थापना तथा सेवा कोष सम्बन्धमा व्यवस्थापन गर्न बनेको ऐन २०८२

प्रस्तावना

मानव बेचबिखनबाट पीडित व्यक्तीहरुका लागि पुनर्स्थापना केन्द्र र घरेलु हिंसाबाट पीडितलाई तत्काल सुरक्षा प्रदान गर्न तथा उपचारको क्रममा अलग्गै बस्ने व्यवस्थापनका लागि सेवा केन्द्रको स्थापना, व्यवस्थापन तथा संचालनका लागि निमित्त बढैयाताल गाउँपालिकाले पुनर्स्थापना तथा सेवा कोषको स्थापना गर्न वाञ्छनीय भएकाले, बढैयाताल गाउँपालिकाको गाउँ सभाले यो ऐन बनाएको छ।

परिच्छेद- १

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:

(क) यस ऐनको नाम 'पुनर्स्थापना तथा सेवा कोष ऐन, २०८२ रहेको छ।

(ख) यो ऐन तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ।

२. परिभाषा: विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा :

- (क) 'कोष' भन्नाले दफा ९ बमोजिमको पुनर्स्थापना तथा सेवा कोष सम्भन्नु पर्छ ।
- (ख) 'पुनर्स्थापना केन्द्र' भन्नाले मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार (नियन्त्रण) ऐन, २०६४ को दफा १३ को उपदफा (१क) र (१ख) बमोजिमको पुनर्स्थापना केन्द्र सम्भन्नु पर्छ ।
- (ग) 'शाखा' भन्नाले बढैयाताल गाउँपालिकाको महिला सम्बन्धी मामिला हेर्ने शाखालाई सम्भन्नु पर्छ ।
- (घ) 'समिति' भन्नाले पुनर्स्थापना तथा सेवा कोष संचालक समिति सम्भन्नु पर्छ ।
- (ङ) 'सेवा केन्द्र' भन्नाले घरेलु हिंसा (कसुर र सजाय) सम्बन्धी ऐन, २०६६ को दफा ११ को उपदफा (१क) र (१ख) बमोजिमको सेवा केन्द्र सम्भन्नु पर्छ ।

परिच्छेद- २

पुनर्स्थापना केन्द्र र सेवा केन्द्र सम्बन्धी व्यवस्था

३ पुनर्स्थापना केन्द्र र सेवा केन्द्र स्थापना गर्न सक्ने:

- (१) मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार (नियन्त्रण) ऐन, २०६४ को दफा १३ को उपदफा (१क) बमोजिम बढैयाताल गाउँपालिकाले पुनर्स्थापना केन्द्र स्थापना गर्न सक्नेछ ।
- (२) घरेलु हिंसा (कसुर र सजाय) ऐन, २०६६ को दफा ११ को उपदफा (१क) बमोजिम बढैयाताल गाउँपालिकाले सेवा केन्द्रको स्थापना गर्न सक्नेछ ।
- (३) कुनै संस्थाले बढैयाताल गाउँपालिकाको स्वीकृतीलाई पुनर्स्थापना वा सेवा केन्द्र स्थापना गरी संचालन गर्न सक्नेछ ।
- (४) पुनर्स्थापना केन्द्र र सेवा केन्द्रको स्थापना र स्वीकृती सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।
- (५) दफा ३ को उपदफा १ र २ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि आर्थिक, मानविय र भौतिक श्रोत साधनका कारण गाउँपालिकाले एउटै पुनर्स्थापना केन्द्र र सेवा केन्द्र स्थापना गरी संचालन गर्न सक्नेछ ।

४. पुनर्स्थापना केन्द्र र सेवा केन्द्र प्राप्त गर्न सक्ने :

- (१) मानव बेचबिखन तथा ओसार पसार (नियन्त्रण) ऐन, २०६४ को दफा १३ को उपदफा (१ख) बमोजिम नेपाल सरकारले हस्तान्तरण गरेका पुनर्स्थापना केन्द्र बढैयाताल गाउँपालिकाले प्राप्त गर्न सक्नेछ ।
- (२) घरेलु हिंसा (कसुर र सजाय) ऐन, २०६६ को दफा ११ को उपदफा (१ख) बमोजिम नेपाल सरकारले हस्तान्तरण गरेका सेवा केन्द्र बढैयाताल गाउँपालिकाले प्राप्त गर्न सक्नेछ ।

५ पुनर्स्थापना केन्द्र र सेवा केन्द्रको व्यवस्थापन र संचालन:

- (१) दफा ३ बमोजिम स्थापना भएका पुनर्स्थापना केन्द्र र सेवा केन्द्रको व्यवस्थापन र संचालन सम्बन्धी व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।
- (२) दफा ४ बमोजिम प्राप्त भएका पुनर्स्थापना केन्द्र र सेवा केन्द्रको व्यवस्थापन र संचालन बढैयाताल गाउँपालिकाले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

६. पुनर्स्थापना केन्द्रको काम, कर्तव्य र अधिकार:

(१) मानव बेचबिखन तथा ओसार पसार (नियन्त्रण) ऐन, २०६४ मा उल्लेख भएका काम, कर्तव्य र अधिकारका अतिरिक्त पुनर्स्थापना केन्द्रको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ।

(क) पीडितलाई शारीरिक र मानसिक उपचार गराउने,

(ख) पीडितको सामाजिक रुपमा पुनर्स्थापना गर्ने,

(ग) पीडितलाई पारिवारिक पुनर्मिलन गराउने,

(घ) आवश्यकता अनुसार पीडितलाई औषधि उपचार र परामर्श सेवा तथा सुविधाको व्यवस्था गर्ने,

(ङ) पीडितको इच्छा विपरीत कुनै काममा लगाउन नहुने, पीडितको लागि सिपमूलक तालिम र रोजगारीको व्यवस्था गर्ने।

स्पष्टीकरण: यस उपदफाको प्रयोजनको लागि "पीडित" भन्नाले मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार ऐन, २०६४ मा परिभाषा गरिएको पीडित सम्झनु पर्छ।

(२) पुनर्स्थापना केन्द्रको अन्य काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिए बमोजिम हुनेछ।

७. सेवा केन्द्रको काम, कर्तव्य र अधिकार:

(१) घरेलु हिंसा (कसुर र सजाय) ऐन, २०६६ मा उल्लेख भएका काम, कर्तव्य र अधिकारका अतिरिक्त सेवा केन्द्रको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ।:

(क) पीडितलाई तत्काल सुरक्षा प्रदान गर्ने,

(ख) पीडितलाई उपचारको व्यवस्था गर्ने,

(ग) पीडितलाई घरपरिवारबाट अलग्गै बस्ने व्यवस्था गर्ने,

(घ) पीडितलाई आवश्यकता अनुसार कानूनी सहायता, मनोविमर्श सेवा, मनोवैज्ञानिक सेवा र आर्थिक सहायता उपलब्ध गराउने।

(ङ) पीडितलाई आत्मनिर्भर बनाउन स्वरोजगार सम्बन्धी तालिम दिने,

(ड) पारिवारिक पुनर्मिलन र पुनर्स्थापनाको लागि पहल गर्ने।

स्पष्टीकरण: यस उपदफाको प्रयोजनको लागि "पीडित" भन्नाले घरेलु हिंसा (कसुर र सजाय) ऐन, २०६६ मा परिभाषा गरिएको पीडित सम्झनुपर्छ।

(२) सेवा केन्द्रको अन्यकाम, कर्तव्य र अधिकार तोकिए बमोजिम हुनेछ।

८. पुनर्स्थापना केन्द्र र सेवा केन्द्रहरुको अनुगमन:

(१) बढैयाताल गाउँपालिकाले स्थापना गरेका वा प्राप्त गरी संचालन गरेका पुनर्स्थापना केन्द्र र सेवा केन्द्रको अनुगमन मन्त्रालयले गर्नेछ ।

(२) पुनर्स्थापना केन्द्र र सेवा केन्द्रको व्यवस्थापन, संचालन मापदण्ड र अनुगमन सम्बन्धी व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद-३

पुनर्स्थापना तथा सेवा कोष सम्बन्धी व्यवस्था

९. पुनर्स्थापना तथा सेवा कोषको स्थापना:

(१) यो ऐनको उद्देश्य पूरा गर्न बढैयाताल गाउँपालिकाले एक पुनर्स्थापना तथा सेवा कोष स्थापना गर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको कोषले दफा ३ र ४ बमोजिमको पुनर्स्थापना केन्द्र र सेवा केन्द्रलाई आर्थिक तथा अन्य सहयोग उपलब्ध गराउनेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम सहयोग उपलब्ध गराउने मापदण्ड, आधार र कार्यविधि तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

१०. पुनर्स्थापना तथा सेवा कोषमा रहने रकम:

(१) पुनर्स्थापना तथा सेवा कोषमा देहाय बमोजिमका रकम रहनेछन् :

(क) बढैयाताल गाउँपालिकाबाट प्राप्त रकम,

(ख) नेपाल सरकार वा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त रकम,

(ग) कुनै स्वदेशी वा विदेशी संघ संस्था वा व्यक्तिबाट प्राप्त रकम,

(घ) अन्य स्रोतबाट प्राप्त रकम । (२) सेवा तथा पुनर्स्थापना कोषको व्यवस्थापन र संचालन तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

११. पुनर्स्थापना तथा सेवा कोष संचालक समिति:

पुनर्स्थापना तथा सेवा कोष देहाय बमोजिमको समितिबाट संचालन हुनेछ:

(क) गाउँपालिका अध्यक्ष -संयोजक

(ख) गाउँपालिका उपाध्यक्ष -सदस्य

(ग) कार्यपालिका मध्ये कार्यपालिकाले तोके बमोजिम (कम्तीमा ३ महिला सदस्य सहित) -६जना सदस्य

(घ) प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत -सदस्य-सचिव

१२. समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार:

(१) समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ:

(क) कोषलाई प्राप्त हुने रकम कोषको बैंक खातामा जम्मा गर्ने, गर्न लगाउने

(ख) कोषको खाताबाट सेवा केन्द्र र पुनर्स्थापना केन्द्रहरूलाई आर्थिक तथा अन्य सहयोग उपलब्ध गराउने,

(ग) कोषको व्यवस्थापन र संचालन सम्बन्धमा आवश्यक निर्णय गर्ने,

- (घ) कोषलाई दिगो र भरपर्दो स्रोतको रूपमा परिचालन गर्न आवश्यक निर्णय गर्ने ।
- (२) यस ऐनमा लेखिएका काम, कर्तव्य र अधिकारका अतिरिक्त समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिए बमोजिम हुनेछ ।
१३. बैठक सम्बन्धी व्यवस्था:
समितिको बैठक सम्बन्धी व्यवस्था देहाय बमोजिम हुनेछ:
- (क) समितिको बैठक समितिको अध्यक्षले तोकेको मिति, समय र स्थानमा बस्ने छ ।
- (ख) समितिमा तत्काल कायम रहेका कूल सदस्य संख्याको पचास प्रतिशत सदस्यहरु उपस्थित भएमा समितिको बैठकका लागि गणपुरक संख्या पुगेको मानिनेछ ।
- (ग) समितिको बैठकमा बहुमतको राय मान्य हुनेछ र मत बराबर भएमा बैठकको अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिले निर्णायक मत दिनेछ ।
- (घ) समितिको बैठकले गरेको निर्णय समितिको सदस्य सचिवले प्रमाणित गर्नेछ ।
- (ङ) समितिको बैठक कम्तीमा वर्षको २ पटक बस्नेछ ।
- (च) समितिको बैठक सम्बन्धी अन्य कार्यविधि समिति आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद- ४ विविध

१४. पुनर्स्थापना तथा सेवा कोषको लेखा र लेखापरीक्षण:

- (१) पुनर्स्थापना तथा सेवा कोषको आयव्याय बढैयाताल गाउँपालिकाले तोकेको ढाँचामा राखिनेछ ।
- (२) पुनर्स्थापना तथा सेवा कोषको अन्तिम लेखा परिक्षण महालेखा परीक्षकबाट हुनेछ ।

१५. मानव बेचबिखनविरुद्धको बढैयाताल गाउँपालिकास्तरिय समितिको गठन:

- (१) मानव बेचबिखन तथा ओसार पसारविरुद्धको क्षेत्रमा हुने कामको समन्वय र सयोजन गर्न एक मानव बेचबिखन विरुद्धको बढैयाताल गाउँपालिका समितिको गठन गरिनेछ ।

यस समितिमा देहायका अध्यक्ष र सदस्य रहने छन्:

- (क) गाउँपालिका उपाध्यक्ष - अध्यक्ष
- (ख) इलाका प्रशासन कार्यलयको प्रमुख - सदस्य
- (ग) इलाका प्रहरी कार्यालयको प्रमुख - सदस्य
- (घ) मानव बेचबिखन तथा ओसार पसारविरुद्धको क्षेत्रमा गाउँपालिकामा कार्यरत व्यक्ति वा संस्थाहरु मध्येबाट समावेशी सिद्धान्तका आधारमा गाउँपालिका अध्यक्षद्वारा मनोनीत तीन जना महिला - सदस्य
- (ङ) प्रतिनिधि, नेपाल पत्रकार महासंघ जिल्ला कार्य समिति - सदस्य

(च) बढैयाताल गाउँपालिकाको महिला बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक शाखा प्रमुखा
सदस्य-सचिव

(छ) मानव बेचबिखन विरुद्धको बढैयाताल गाउँपालिका स्तरिय समितिमा अध्यक्षले ताकेको व्यक्ति आमन्त्रित
सदस्यको रुपमा रहनेछ।

१६. नियम, कार्यविधि र निर्देशिका बनाउने अधिकार:

यो ऐनको उद्देश्य कार्यान्वयन गर्नका लागि बढैयाताल गाउँपालिकाले आवश्यक नियम, कार्यविधि वा निर्देशिका बनाउन सक्नेछ।

हिमालय त्रिपाठी
अध्यक्ष